

ЧЕМПІОНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ

ТРЕНІНГ З УПРАВЛІННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ МОЛОДІЖНИМИ ПРОЕКТАМИ

Славське, 27 жовтня – 1 листопада 2008

ГО Європейський діалог
Проект «Європейська освіта для неурядових ініціатив»
Програма «Чемпіони європейської освіти»
Пр. Чорновола 4
Львів 79019
032 2971857
factory@dialog.lvivya

ВСТУП	ст.3
ЗАВДАННЯ ТРЕНІНГУ	ст.3
УЧАСНИКИ.....	ст.3
МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ	ст.4
ПРОГРАМА.....	ст.5
ОПИС ПРОГРАМИ.....	ст.6
ЕВАЛЮАЦІЯ.....	ст.16
РЕЗУЛЬТАТИ – ПРОЕКТИ.....	ст.19

© Ярина Боренько
ГО «Європейський діалог»
Пр. Чорновола 4, к. 1
79019 Львів
Тел: 032 2971857
Е-пошта: yaryna@dialog.lviv.ua

Львів, Січень, 2009.

ВСТУП

Тренінг з управління європейськими молодіжними проектами відбувався в рамках програми «Чемпіони європейської освіти». **Метою програми** є підтримка потенціалу проєвропейських організацій в Україні через проведення навчальних заходів для координаторів проєвропейських освітніх ініціатив, а також сприяння участі молоді в міжнародних програмах.

Значна увага акцентується на впровадженні освітніх ініціатив у сфері толерантності, колективної пам'яті та протидії ксенофобії. Специфічним завданням програми є впровадження неформальної освіти у роботі з молоддю.

У рамках програми відбувається дофінансування малих освітніх ініціатив громадських організацій «Чемпіонів». На тренінгу учасники спільно з тренерами доопрацьовували власні ідеї проєктів, наповнюючи їх методологією та удосконалюючи зміст.

ЗАВДАННЯ ТРЕНІНГУ:

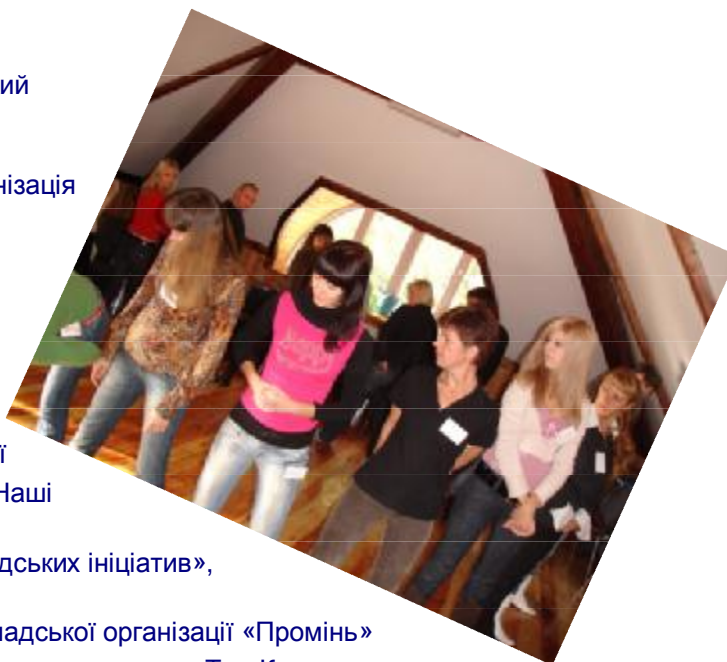
- Підтримати та доопрацювати локальні проєкти з європейської тематики, спрямовані на молодь;
- Розвинути вміння та навички застосування інноваційних підходів в молодіжних проєктах;
- Розвинути навички застосування підходів неформальної освіти в молодіжних проєктах;
- Підсилити спроможність проєвропейських організацій брати участь в міжнародних молодіжних ініціативах.

УЧАСНИКИ:

Лідери та учасники локальних груп, відібрані до участі в програмі «Чемпіони європейської освіти» на вступній зустрічі 13-15 серпня 2008-го року, які подали анотації проєктів.

Закваліфіковані організації:

- ✚ Громадська організація Вінницький регіональний центр інформації «Креатив»
- ✚ Сумська міська громадська організація «Центр європейський ініціатив»
- ✚ Європейський клубу КДПУ ім. Михайла Остроградського, Кременчук
- ✚ Конотопська молодіжна громадська організація «Нове життя»
- ✚ Луганська обласна група медіації
- ✚ Жіноча благодійна організація «Наші візії», Жидачів
- ✚ Благодійний фонд «Центр громадських ініціатив», Перечин
- ✚ Дніпропетровської обласної громадської організації «Промінь»
- ✚ Бахчисарайський центр регіонального розвитку «Топ-Кая»

Учасники тренінгу:

	Організація	Учасник/учасниця	Місто	Тел./е-пошта
1.	Центр регіонального розвитку «Топ-Кая»	1. Ірина Лавриненко 2. Євген Цаль	Бахчисарай	(06554) 4 78 21 vachagan@bk.ru
2.	ГО «Промінь»	3. Наталія Архангельська 4. Ганна Зиновьева 5. Ольга Паращук	Дніпропетровськ	(056)792 94 46 promindnipro@gmail.com
3.	БГО «Наші візії»	6. Олександра Баранкевич 7. Мирослава Щигель	Жидачів	(03239) 3 38 21 centre@bigmir.net
4.	Центр європейських ініціатив	8. Дмитро Бойко 9. Лариса Кондратенко	Суми	(0542) 65 04 88 Boyko_86@mail.ru
5.	МГО «Нове життя»	10. Юлія Баранник 11. Валентина Волік	Конотоп	(066) 748 14 54 artur6791@mail.ru
6.	Європейський клуб КДПУ імені Михайла Остроградського	12. Олена Глазкова 13. Олег Овчаренко 14. Анастасія Сидоркіна	Кременчук	(05366) 2 20 51 oleh.ovcharenko@gmail.com
7.	Центр «Креатив»	15. Олександр Кожуховський 16. Анна Маранчук	Вінниця	(0342) 52 45 80 hriha@svitonline.com
8.	Луганська група медіації	17. Злата Громова 18. Світлана Коваль 19. Таїсія Териченко	Луганськ	(0642)71 73 78 lrmg@tele.com.ua
9.	Центр громадських ініціатив	20. Оксана Кидора 21. Іван Мартон 22. Аліса Смірна	Перечин	(03145) 2 17 26 cfcci@ukr.net

Організатори

Координатор програми	Ярина Боренько	ГО «Європейський діалог»
Ведучий тренер	Христина Чушак	ГО «Європейський діалог»
Тренер	Андрій Донець	Донецький молодіжний дебатний центр
Тренер	Уляна Паньо	Калуська філія Союзу українок

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ

База «Перлина Карпат»,
с. Славське Сколівського району Львівської області.

ПРОГРАМА

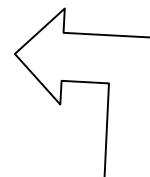
	27 жовтня	28 жовтня	29 жовтня	30 жовтня	31 жовтня	1 листопада
9:00 - 10:00	сніданок					
10:00 - 11:30	приїзд учасників	молодіжна політика та європейський вимір молодіжних проєктів	методологія проєкту	управління проєктами - складові і цикл проєкту	планування - спільний календар діяльності	евалюація тренінгу
11:30 - 12:00	перерва на каву					
12:00 - 13:30	приїзд учасників	питання толерантності в молодіжних проєктах	творчі майстерні	управління - мета і завдання	оцінка проєкту - звіти та історії успіху	евалюація тренінгу
13:30 - 15:00	обід					
15:00 - 16:30	вступ до програми, знайомство, очікування	міжкультурне навчання	творчі майстерні	управління проєктами - реалізація	міжнародні молодіжні проєкти - Програма "Молодь в дії"	від'їзд учасників
16:30 - 17:00	перерва на каву					
17:00 - 18:30	інтеграційні заняття	кіно в молодіжних проєктах	управління проєктами - вступ	управління проєктами - план діяльності і бюджет	презентація проєктів EVS в Україні	
18:30 - 19:00	вечеря					
20:00	інтеграційний вечір	кіно в молодіжних проєктах	N.N.	презентації проєктів	спільна вечірка з волонтерами EVS	

ОПИС ТРЕНІНГУ

День 1, понеділок, 27-го жовтня

Теми дня:

- ✚ Знайомство;
- ✚ Очікування
- ✚ Результати попередньої діяльності;
- ✚ Інтеграція;
- ✚ Правила;
- ✚ Підсумки.

Знайомство:

Учасники представили себе та символи, які привезли з собою. Символи мали асоціюватись з кожним учасником як особистістю. Серед символів: Чебурашка, слоник, ведмедик, машинка, ручка, блокнот...

Очікування:

Учасники та тренери розкрили свої очікування, намалювавши власний портрет та зазначивши на ньому, що б хотіли на цьому тренінгу

- 1) побачити (очі)
- 2) почути (вуха)
- 3) розповісти / поділитися (рот)
- 4) навчитися / дізнатися (чоло)
- 5) відчути (серце)
- 6) уникнути (за огорожею).

Учасники та тренери хотіли побачити:

Готовність співпрацювати, вчитися заради кращого майбутнього; нових цікавих людей, їх характер, рух, активну роботу, гарні малюнки, усміхнені обличчя; цікавих, неординарних, розумних, креативних людей; зацікавленість і бажання діяти у спільному напрямку, ефективно працювати; цікаві перспективи; все, що буде цікаво групі; фільм; як швидко і якісно писати цікавий проект і втілити його в життя; нових людей і нові можливості; однодумців; цікавих людей; оптимістичних людей, цікаві ідеї і гарний настрій; посмішки та рух вперед; цікавих, талановитих і неординарних людей, які є відкритими до всього нового; свої помилки і перспективи в розвитку організації; нові ідеї; щось нове; те, чого ще не бачив; досвід колег; добрих, відкритих, розумних веселих друзів; результати роботи; нових людей; нові способи, як писати проекти; нові інтерактивні методи подачі, засвоєння інформації та проведення занять; зацікавлених учасників; старих і нових знайомих.

Учасники та тренери хотіли почути:

Все нове; залучення однодумців і коштів до проекту; те, що ще не чув; щось нове; новий та цікавий досвід; як виникає ідея проекту; нові ідеї, думки, міркування; цікаві розповіді про проектну діяльність учасників; думки з приводу молодіжних проектів; цікаві ідеї та пропозиції від колег; нові ідеї, знання та думки фахівців; інформацію, як допоможе в роботі; багато нової інформації про створення та управління проектами, нові ідеї; цікаві ідеї та «змазати» їх; нові ідеї, нові вправи, нову інформацію; нові, цікаві, неординарні ідеї з роботи євроклубів по всій Україні і їх проекти; особисті історії з реалізації проектів; як люди досягають поставленої мети; з чого починати; багато смізу; цікаві ідеї проектів; нові для мене речі; старі, але важливі, речі; багато важливої інформації, потрібної і непотрібної – я відсортую; цікаві думки; форми роботи; як знайти партнерів; ідеї учасників; про досягнення в минулих проектах чемпіонів; як можна зробити проект більш ефективним; як інші ГО реалізують свої проекти, які долають труднощі (якщо такі виникають); думки про проекти; що вже вдалося зробити.

Учасники та тренери хотіли розповісти:

Про діяльність і проекти нашого євроклубу; про наш креативний і активний заклад; про усну історію, як її можна використовувати в молодіжних проектах; все, що цікаво іншим; про свій досвід в роботі; що зроблено і хочеться робити; про себе, свою організацію, поділитися планами та ідеями; про свою роботу та плани; про себе, проект, свій край; поділитися досвідом; про улюблену роботу та мої очікування від проектної діяльності; про діяльність євроклубу, яким я керую; порадитися про формат нашого євроклубу; все, що знаю; досвід роботи з важкими підлітками; те, що було б цікаво почути іншим; організація українських вечорниць та інтелектуальних змагань; про дітей; про себе, свою організацію, свої ідеї; про досвід своєї ГО щодо реалізації певних проектів; про власний досвід; про молодіжну роботу.

Учасники та тренери хотіли навчитися:

Того, чого ще не вмію; як краще працювати з молоддю; чогось нового; залучати молодь до проектної діяльності; ініціювати і вести проекти; новому, чого ще не знаю; основ управління проектами; новому досвіду, роботі з молоддю; перейняти якийсь досвід; сприймати нові знання + вміння спілкуватися та роботи в напрямку євроінтеграції; створювати проекти та їх реалізовувати, працювати в команді, створювати команду; писати проекти, на які дають гроші; методиці проведення тренінгів, просування євроінтеграційних процесів; писати проекти; спілкуватися з людьми; організувати тренінги і семінари; координувати реалізацію проектів; ліпше працювати як тренер; більше про молодіжні проекти; цікавими новими методиками роботи з молоддю; оформлення проектів; координації проектів; вдосконалитися в написанні проектів; реалізувати міжнародні тренінги, семінари на кшталт open space; будь-чого нового; працювати з іншими людьми; застосовувати нові вправи.

Учасники та тренери хотіли відчувати:

Що я дію у вірному напрямку; що Україна – єдина; єдність думок і почуттів; що проекти будуть цікавими; що запланована програма справді корисна; що учасники тренінгу стали командою; безліч позитивних емоцій, заряд енергії, яка стимулюватиме мене; нові звершення; зацікавленість; задоволення від спілкування, краси, смачної їжі і кави; задоволення від отриманих навичок; підтримку друзів; дружню атмосферу, роботу команди, бажано допомоги; що поряд зі мною багато однодумців та всі зусилля ведуть до перемоги; хорошу атмосферу, доброзичливість; розуміння; що здатен на більше; відчувати себе своєю серед своїх, частиною команди, зайнятої єдиною справою; підтримку; подолати комплекси меншовартості; команду; гарну атмосферу та настрій; вдоволення від роботи; відкрити для себе нові почуття; любов, добробут, позитив; спільність; натхнення; тепло, дружню атмосферу; легкість; задоволення.

Учасники та тренери хотіли уникнути:

Нерозуміння; конфліктів; нудьги; поганого; безпорадності; розчарування; поганої погоди; байдужості; пасивності; хвороб; розчарувань; травм; непорозумінь в команді; суму; перепон; неприємних несподіванок; негативних емоцій; відсутності гнучкості; бардаку; запізень; шлангувань; холоду; замкнутості присутніх; неприйняття чужих ідей; дискомфорту; пасивності; неухважності.

Результати попередньої діяльності:

Після визначення очікувань учасники представили кроки, які були зроблені ними в напрямку участі у проекті «Чемпіони європейської освіти». Загалом учасники представили від 3 до 8 кроків кожна команда.

Інтеграція

Вправа “Пошук скарбу”. На території бази “Перлина Карпат” були заховані чотири скарби, в яких зашифровані чотири завдання даного тренінгу. Учасників тренінгу тренери поділили на чотири команди таким чином, щоб вони могли перезнайтися між собою. Знайшовши першу частину скарбу, команда отримували підказку, де шукати наступну. Жодній команді не вдалося знайти всіх частин, проте всі могли розшифрувати завдання, які були там заховані.

Вправа була інтеграційна та на роботу в команді. Тому після неї були сформовані загальні **правила** праці на тренінгу – контракт групи.

Підсумки: Після вечері учасники зображали на рулоні паперу свої відчуття від першого дня.

Вечірня програма.

Цього вечора відбувалося представлення організацій. Тренери розбили організації на пари, в яких вони мали перезнайтися та підготувати презентаційні буклети одна для іншої. Потім відбувалося коротке представлення організацій їхніми колегами по парі.

День 2, вівторок, 28-го жовтня

Теми дня:

- ✚ Молодіжна політика;
- ✚ Європейський вимір;
- ✚ Неформальна освіта;
- ✚ Залучення молоді;
- ✚ Міжкультурна комунікація;
- ✚ Кіно в молодіжній роботі.

Молодіжна політика

Насамперед учасники ознайомилися з загальними підходами до **молодіжної політики**, визначені Радою Європи, у якій, зокрема, відводиться місце й **неформальній освіті**.

Неформальна освіта

Після цього учасники методом мозкового штурму перелічували свої асоціації з **неформальною освітою** і вони були такими:

<ul style="list-style-type: none"> - тренінг, - поїздка - інтерактивні методи - немає оцінок - семінари, - PLAY, - гуртки, - додатковий корисний розвиток, - дебати, - молодіжні клуби, - інтерактивні дискусії, - форум-театри, - інший рівень навчання, - молодіжні акції, - свобода вибору, - нестандартні методи, - навчання поза шкільною програмою, - корисне дозвілля молоді, - нема оцінок, - корисне спілкування, - відкриті диспути, - навчання через кіно, 	<ul style="list-style-type: none"> - обміни, - гелпенінги, - знання, вміння і навички отримуються у відкритий і доступний спосіб, - знання, вміння і навички є адаптованими до реальності і придатними, - волонтерський рух, - цікаво, - курси різного спрямування (школи з лідерства), - молодіжні акції, - зручна форма навчання (відповідно до кожного), - ігрова форма, - навички, необхідні в житті більше, ніж деякі знання, - нестандартні методи навчання, - ефективність, - різнобічність, - гнучкість, - рольова гра.
---	---

Розгляд цієї теми завершився презентацією про **неформальну освіту**.

Потім командам-учасникам було запропоновано вибрати з двох тверджень те, яке їм ближче з точки зору діяльності організації. Твердження були такі:

- 1)
  - o діти планують зробити виставу для однолітків з сирітського притулку на день св. Миколая і принести зібрані раніше подарунки
  - o діти планують проводити в сиротинці регулярні засідання євроклубу разом із вихованцями притулку
- 2)
  - o у рамках проекту діти вивчають конвенцію про права дитини
  - o у рамках проекту діти вивчать, що необхідно робити для захисту своїх прав
- 3)
  - o діти готують презентацію про унікальність української кухні
  - o діти готують презентацію про спільні та відмінні риси кухні різних країн
- 4)
  - o проект пропанує допомогу молодим людям в працевлаштуванні
  - o проект пропанує молоді можливості формування нових навичок, необхідних для працевлаштування
- 5)
  - o діти показують танці народів Європи у школі для неповносправних дітей
  - o діти розучують танці народів Європи разом із дітьми зі школи для неповносправних
- 6)
  - o діти проводять виховні години про шкоду куріння
  - o діти проводять «веселі перерви», щоб учням було цікаво на великій перерві залишатися в приміщенні школи
- 7)
  - o керівник євроклубу проводить цікаві та змістовні заняття, використовуючи інтерактивні методи навчання, відповідно до свого плану
  - o члени євроклубу самі розробляють план своїх занять і проводять їх
- 8)
  - o на День Європи в школі потрібні костюми та призи – гроші на це збирають вчителі та директор, які знають, до кого з батьків можна звернутися по спонсорську допомогу
  - o на День Європи в школі потрібні костюми та призи – діти, які організують свято, займаються пошуком спонсорів
- 9)
  - o головним редактором шкільної газетки є вчитель. Він вирішує, які статті підуть у номер, а які – ні. Якщо статей замало – може написати щось від себе
  - o головним редактором шкільної газетки є учень. Він вирішує, які статті підуть у номер, а які – ні. Якщо статей замало – може написати щось від себе

Європейський вимір

Пізніше в дискусії визначали, які твердження підпадають під поняття **європейського виміру**. Учасники прийшли до таких висновків.

Європейський вимір – це:

<ul style="list-style-type: none"> - Стосунок до Європи - Рівноправність - Цікавість - Важливий процес - Самоорганізація - Тривалість, системність - Практичність - Ефективне навчання - Виховання свідомого громадянства - Порівняння різних культур 	<ul style="list-style-type: none"> - Залучення всіх сторін - Рівність - Пізнання країн Європи - Формування навичок, знань - Альтернатива, свобода вибору - Демократичність, виховання відповідальності - Рівність та довіра між організаторами і учасниками - Зворотній зв'язок
---	---

Водночас у дискусії виникали моменти, коли учасники, усвідомлюючи, що більше відповідає критеріям європейського виміру одна акція з пари, обирали іншу - з огляду на досвід, потужність організації чи перешкоди, які виникли б при спробі реалізації першої акції. Потім учасники отримали роздатковий матеріал – визначення **європейського виміру**.

Залучення / включення молоді

Учасники об'єдналися в чотири групи, які отримали набір карток з твердженнями. Картки треба було розмістити у порядку “погоджуюсь – ставлюсь нейтрально – не погоджуюсь”. Потім відбулася дискусія. Питання, які дискутувалися:

- Потрібно дотримуватися таких самих поглядів на життя, як і твої друзі
- Важливо жити в згоді зі собою
- Коли ти потребуватимеш допомоги, завжди знайдеться хтось, хто тобі допоможе
- Молоді люди погано впливають одні на інших, їм потрібна дисципліна дорослих
- Без втручання дорослих молоді люди зробили б цей світ набагато ліпшим
- Молоді люди прихильно відгукуються на підтримку дорослих у вирішенні їхніх проблем

Після дискусії було проведено вправу “потрапити в коло” – як перехід до теми соціального виключення/включення.

Потім методом мозкового штурму було зібрано асоціації щодо соціального виключення:

<ul style="list-style-type: none"> - самотність - самотність - нерозуміння - конфлікт і конфронтація - роздільність - позбавлення волі - ізоляція - озлобленість - нерівність - розгубленість - неприйняття - нерозуміння - відкидання - вигнання 	<ul style="list-style-type: none"> - обмеження в правах і можливостях - аскетизм - відчуття непотрібності - біль не тіла, а душі - неприйняття іншими як індивіда - аутсайтери: дискримінація – депресія – насильство - байдужість - маргінали (штампи) - відчуженість - ігнорування - почуття суму і нікчемності і соціальної незначимості
---	--

Також учасники визначили групи, які можуть бути виключеними взагалі і ті, з якими організації учасників могли б співпрацювати. Вирішили повернутися до цього пізніше. Було названо такі групи: субкультури, узалежнені, ВІЛ-інфіковані, маргіналізовані, іноземці, іммігранти, “білі ворони”, сектанти, “ботаніки” тощо.

Міжкультурна комунікація

На прикладі вправи “Бранга” було обговорено питання міжкультурної комунікації, побудови порозуміння, спілкування з іншими культурами тощо.

Кіно в молодіжній роботі

Учасники разом напрацювали критерії успішного кіноклубу. Результати роботи:

Як добре провести засідання кіноклубу?

- Оголосити про фільм
- Питання про групу: чи підбирати фільм під учасників чи ні?
- На початок провести першу “технічну зустріч”
- Після кожного засідання домовлятися про наступний фільм
- Ознайомлювати групу з передісторією фільму
- Розповідати про режисерів
- Запропонувати групі варіанти фільмів
- Ознайомити потенційних учасників з каталогом переглядів і визначити уподобання

Пропозиції від тренерів:

1. Визначитися з метою – чого хочемо досягти нашим кіноклубом?
2. Розробити план на певний час наперед.
3. Визначитися з темами / проблемами, і під них підбирати фільми.
4. Організатор / модератор має передивитися фільм перед тим і підготувати обговорення зокрема, почитати та критику).
5. Пам’ятати про те, що після фільму слід провести обговорення.
6. Мати людину (модератора), який розуміється на кіномистецтві.
7. Вибрати епізоди, які можна ще раз переглянути.
8. Читати книжку і після цього переглянути фільм по цій книжці – тоді може бути цікаве обговорення.

ТЕМА – ФІЛЬМ – ПОДИВИТИСЯ І ПРОАНАЛІЗУВАТИ ФІЛЬМ САМОМУ – ОЗНАЙОМИТИСЯ З КРИТИКОЮ – ПРОДУМАТИ ЗАПИТАННЯ – ПЛАН ОБГОВОРЕННЯ – ВРАХУВАТИ В ОБГОВОРЕННІ РІЗНІ АСПЕКТИ – ПІДГОТУВАТИ ВСТУП ДО ФІЛЬМУ НА ЗАСІДАННІ

Потім відбулася творча майстерня з обговоренням короткометражних кінофільмів з циклу «Бачення Європи» (Visions of Europe, 2004). Кожна команда мала продумати питання до обговорення якогось одного фільму.

На домашнє завдання учасники отримали підготувати презентацію:

У чому полягає європейський вимір та неформальний підхід у навчанні, який вони застосовуватимуть у своїх освітніх проектах.

Підсумки: Після вечері учасники зображали на рулоні паперу свої відчуття від другого дня.

Ввечері відбувся перегляд та обговорення кінофільму «Моє життя в рожевому» (My Life in Pink, 1997).

День 3, середа, 29-го жовтня

Теми дня

- ✚ Усна історія;
- ✚ Методики роботи з молоддю.

Усна історія

Після вступної презентації учасники дискутували про теми, які були б цікаві для молодіжних проектів із застосуванням методу усної історії і про блоки, про які було б цікаво довідатися.

Луганськ: зміна зовнішнього вигляду міста

ще варіанти: вимираючі шахтарські міста, ставлення до героїв війни, козацтво

Дніпропетровськ: зникаюча професія лоцмана

ще варіанти: космічна промисловість, період, коли місто було закритим, період німецької окупації

Бахчисарай: депортація кримських татар

ще варіанти: національні меншини (караїми)

Суми: "перші помаранчеві"

ще варіанти: діти війни, окупація, голодомор, села, розділені кордоном

Вінниця: афганці Вінниччини

ще варіанти: єврейська громада, відродження козацького руху, друга світова війна

Жидачів: історія Жидачівського целюлозно-паперового комбінату

ще завтра: хрест жертвам НКВД, євреї в Жидачеві, місто в період становлення незалежності України

Перечин: євреї в Перечині в довоєнний період

ще варіанти: релігійне життя в другій половині 20-го століття, євреї під час угорської окупації, закриті прикордонні села, вчителювання в радянський час

Кременчук: становлення політеху,

ще варіанти: дитячі іграшки початку 90-их, підпілля під час війни, місто Комсомольськ (розвиток)

Конотоп: молодь Конотопщини у 80-і роки

ще варіанти: голодомор, окупація, "хрущовська відлига"

Після обіду відбувся обмін методиками роботи з молоддю. Перед початком сесії учасникам були презентовані правила надання зворотного зв'язку (feedback) та можливості використання його для оцінки власної роботи з молоддю. Учасники отримали роздатковий матеріал. Учасники поділилися на три групи та підготували вправи, які можна використовувати у проектній діяльності, і які б відповідали критеріям європейського виміру та неформальної освіти. Були продемонстровані вправи «шоколадна ріка», «політ на повітряній кулі», «сегрегація відходів» та «асоціації». Після демонстрації методик учасники мали можливість попрактикуватись у наданні зворотного зв'язку щодо за презентованих методик.

Підсумки: Після вечери учасники зображали на рулоні паперу свої відчуття від третього дня.

День 4, четвер, 30-го жовтня

Тема дня

- ✚ Управління проектом.

Цей день був повністю присвячений темі проектів.

Крок 1: *Конструюємо проект.*

Учасникам було запропоновано попрацювати чотирьох групах над спільною конструкцією – «проектом»: збудувати високу і стійку вежу з макаронів та маршмеллоу.

В

Крок 2: *Етапи і фази проекту.*

Пізніше відбулося обговорення процесу роботи у групах та визначення етапів і фаз проекту.

Після цих двох вправ учасники працювали над розробкою власних проектів, використовуючи підручник «Управління проектами». Учасники спершу сформулювали мету і завдання проекту, а потім працювали над цілями, задачами, цільовими групами, партнерами, діяльністю. Наприкінці дня учасники отримали домашнє завдання підготувати відповіді на запитання "У чому полягає європейський вимір Вашого проекту?" та "Яким чином буде застосовуватись підхід неформальної освіти в Вашому проекті?".

Підсумки: Евалюаційна карта (дерево).

День 5, п'ятниця, 31-го жовтня

Теми дня

- ✚ Управління проектом.
- ✚ Програма «Молодь в дії»

Управління проектом (продовження)

Відбулося продовження над роботою з підручником, а саме - розділу діяльність та основні кроки проекту. Формування бюджету проекту.

На завершення роботи над проектом учасники зіпили з пластиліну очікувані результати своєї діяльності.

Програма «Молодь в дії»

Після короткої презентації програми «Молодь в дії» відбулася спільна сесія з волонтерами Європейської волонтерської служби – учасниками вступного тренінгу, який відбувався поруч. Спершу учасники тренінгу і волонтери знайомилися в малих групах, а потім представляли потреби своїх організацій залученні волонтерів. Зі своєї сторони, волонтери продемонстрували свої можливості та ресурси.

Підсумки: Після вечері учасники зображали на рулоні паперу свої відчуття від п'ятого дня.

В

Спільна вечірка.

А потім відбулася спільне святкування Хеловіну, учасниками якої стали усі, навіть місцеві мешканці.

День 6, субота, 1-го листопада

Теми дня

- ✚ Історії успіху;
- ✚ Підсумки;
- ✚ Евалюація тренінгу.

Успішні історії та найкращі практики.

Під час сесії учасникам були презентовані методи документування та описування успішних історій та кращих практик, які виникатимуть в процесі та в результаті реалізації проектів.

Планування наступних кроків.

На цій сесії було узгоджено наступні кроки реалізації проекту «Чемпіони європейської освіти», а саме терміни подання на розгляд остаточних варіантів проектів, подання звітності, тощо.

- ✚ Подання заявок на дофінансування проектів: до 10 жовтня 2008 року.
- ✚ Реалізація проектів: до 30 червня 2009 року.
- ✚ Проміжна евалюаційна зустріч координаторів: 6-8 квітня 2009 року.
- ✚ Подача заявок на фінансування проектів до Дня Європи: 6 квітня 2009 року.
- ✚ Реалізація проектів до Дня Європи: квітень-червень 2009 року.

Підсумки: Евалюаційна карта – дерево, графічна евалюація, заключне коло.

Заповнення евалюаційних анкет.

ЕВАЛЮАЦІЯ

1. Чи виправдались Ваші очікування від участі у даному тренінгу? Наведіть, будь ласка, приклади.

- Так, отримала знання з управління проектами (як правильно скласти апікаційну форму і т.д.); навички і вміння, новий досвід.
- Так. Отримала інформацію про проектну діяльність, здобула певні навички у цій роботі.
- Виправдались. Було багато особисто для мене абсолютно нової інформації. Навіть не дивлячись на вік, мене сприймали і слухали. В очікуваннях я писала, що хочу відчутти імпульс до нової діяльності, і я відчула; починає з'являтися наш проект, є нові ідеї інших проектів.
- Так. Сподівалася, що буде важко навчатися, але дуже ціную.
- З написаних очікувань виправдалося не все, бо не вдалося «зламзити» якусь нову ідею (хоча ще не вечір, можливо, в голові ще щось народиться).
- Очікування виправдались. Дуже багато корисної інформації, чудова емоційна атмосфера.
- Так, виправдались. Я пізнав усі етапи написання проекту та інші корисні речі, які пригодяться у майбутньому.
- Так, очікування повністю виправдались і навіть більше. Дуже сподобалися методи навчання.
- Так, навчилася змістовно писати проект, свідомо у використанні методу «колективна пам'ять – усна історія». Дізналася про організацію, які працюють з молоддю.
- Мені дуже сподобався тренінг. Я навіть не думала, що в моїй голові все так впорядкується.
- Так, з'явилася чітка структура щодо написання проекту та «колективної пам'яті».
- Я навіть не очікувала, що таке може бути!!!
- Так, я очікувала отримати знання, як правильно писати проект – оформлювати, систематизувати і т.д. Вважаю, що саме цього я тут і навчилася.
- Виправдались повністю. Я усвідомив, для чого проекти потрібні і що вони вирішують.
- Таку, в котрій раз розбиралась, як писати проект, і здається на цей раз систематизувала знання і уяснила, що після чого. Група підбралася супер. Тренери перевірили очікування.
- Звичайно. Систематизовано знання про проект, проектну діяльність, цілі і завдання. Нарешті знаю, що і як робити.
- Так, наприклад, сподобалося покрокове розбирання етапів проекту.
- Очікування виправдались. Очікувала навички роботи над проектом, управління, інформації. Отримала більше, ніж хотіла.

2. Наскільки цей тренінг був корисним для Вас особисто і для Вашої організації в цілому? Обґрунтуйте відповідь.

- У чомусь ствердилось, у чомусь – зрозуміла, що треба багато працювати над собою. Для організації – нові контакти, партнери, ідеї, задуми спільних проектів.
- Ознайомила з довідом роботи інших громадських організацій; налагоджено певні зв'язки; виникли задуми створення нових, можливо, спільних проектів.
- Поглибилися знання про проектні етапи; дізналася, що таке неформальна освіта та європейський вимір; здобула уявлення про програму «Молодь в дії»; знайшла нових партнерів.
- Цей тренінг став початком розширення діяльності нашої організації. Особисто для мене – це поштовх до написання власних проектів. Тепер я знаю, як це робити. Впевнена, що я б навіть і не замислилася про власний проект, якби не цей тренінг.
- Для нашої організації цей тренінг був дуже корисний – ми з абстрактної несистематичної ідеї попрямували до побудови конкретного проекту. Ще започаткували співпрацю з різними регіонами країни. Для мене особисто корисною є визначеність і визначеність Настічки J
- Завдяки новій інформації, методиці я зможу проводити свою роботу краще. Організація зможе реалізовувати новий напрямок діяльності.
- Цей тренінг підвищив рівень знань щодо проектів. Для мене це була нова інформація як для новачка у цій діяльності.
- Особисто для мене тренінг навчив новим підходам щодо організації неформальної освіти. Користь для нашої організації полягає в удосконаленні мій і навичок у розробці та написанні нових проектів, а також можливість знайти нових партнерів.
- Безумовно, адже я ніколи не писала проектів, і навіть не думала їх писати. На даний момент я буду тим займатися. Цей тренінг став точкою відліку в моїй «серйозній» громадській діяльності.
- Тепер я розумію, як правильно писати проекти.
- Навчилася методам активної освіти.
- Особисто перегляну точку зору на громадські організації, зверну на них увагу.
- Нові знання, більше практики – корисний досвід. Нові знайомі – представники ГО з усієї України. Нові ідеї.
- Я на такому зібранні вперше і тут я отримав знання та вміння проектної роботи. Для мого проекту – це можливість розширити роботу з молоддю, налагодити нові контакти з подібними закладами та ГО, поділитися досвідом у подальшій діяльності.
- Для мене тренінг був корисним, бо я знайшла нові цікаві контакти і партнерів (для організації теж корисно), дізналася більше про «Молодь в дії», написала більш-менш до кінця проект, який будемо реалізовувати.
- Ще двоє вмотивованих людей зі спецпідготовкою готові робити справу! Відчув себе частиною проекту «Чемпіони».
- Я отримала дуже корисні навички, систематизувалися знання, які вже в мене були. Все це я, звісно, використаю у подальшій роботі. Власне, я думаю, що завдяки цьому тренінгу я значно підвищу ефективність своєї роботи, а отже й організації.
- Для мене особисто був корисним, тому що я працювала у команді (вчилася працювати з новою), відчула свій потенціал, силу в знаннях. Для організації, в цілому.... Також корисним: я було тут з такими ж молодими людьми, ми втрьох самостійно працювали, і організація отримала міцну нову команду. Знайшли партнерів.

3. Що під час тренінгу виявилось для Вас найцікавішим?

- Елементи неформальної освіти, ігри, енерджайзери.
- Побудова вежі з використанням підручного матеріалу; створення скульптур з пластиліну (результати діяльності); спілкування з волонтерами; ігри-енерджайзери.
- Мене найбільше зацікавили такі теми: неформальна освіта, усна історія, кіно клуб, творчі майстерні. Я взагалі в захваті від будівництва макаронної вежі.
- Форми та методи подання нової інформації. Вправи та ігри. Творчий підхід у підборі завдань. Зміна видів діяльності.
- Інформацію про усну історію, цікаві ігри, інформація про історію успіху і про те, як планувати бюджет.
- Можливості програми «Молодь в дії».
- Навчальні ігри та вправи, робота у різних командах.
- Найцікавішими для мене виявилися методи роботи, а також робота над проектом загалом – була змога отримати цілісні знання, як робити проект.
- Інформація «колективна пам'ять». Програма «Молодь в дії».
- Дуже корисний, адже тепер наша організація зможе самостійно писати проекти та їх реалізовувати.
- Схема тренінгу. Ідея святкування.
- Робота в групах, інтеграція, креатив багатьох людей до купи приносить гарний результат.
- Програма «Молодь в дії».
- Писати проект по етапах. Самий цікавий етап – бюджет. Вечірка J
- Найцікавішим – приємно було спілкуватися, коли команда долала труднощі й непорозуміння у процесі роботи.
- Процес спільної роботи над проектом. Вдома ми б ніколи не сіли і не зробили б цього, що тут.
- Дуже сподобались ігри, які проводилися під час всього тренінгу та яскраво ілюстрували теоретичний матеріал.
- Міркування над грою, яка має навчальний момент...

4. Чого Вам не вистачало на тренінгу?

- Виходу в гори.
- Вилазки в гори і свіжого повітря, вільного часу.
- Вільного часу, шоколаду, Інтернету.
- Вільного часу (5)
- Та всього мені вистачало.
- Хотілося трохи більше вільного часу, але розумію, що суперактивність група, яка затагувала час, порушувала регламент.
- Вільного часу на відпочинок. Роботи у різних командах.
- Іноді не вистачало вільного часу, але це не було проблемою.
- Свіжого повітря.
- Динамічності. Іноді було важко сприймати монотонність голосів тренерів. Відпочинку.
- Ну, можливо, трішки вільного часу. Але й так все чудово і всім задоволений.
- Інтернету і маленької пляшечки води.
- Вільного часу на неформальне спілкування з учасниками.
- Мабуть, деяких знань (зі свого боку)... та все врешті-решт скомпонувалось в цілісну картину «без пробела».

5. Від яких елементів програми можна було б, на Вашу думку, відмовитися при проведенні таких тренінгів у майбутньому? Обґрунтуйте відповідь.

- Все було продумано, як не мене, не треба нічого викидати.
- Важко відповісти на це запитання.
- Від тривалості «робочого дня»
- Дуже втомлювались від потоку інформації.
- Well-done! Дякуємо.
- Від деяких кава-брейків, бо тільки починаємо щось робити – а тут кава. А відмовитись не дозволяє лінх і природна жадібність.
- Все було доречно.
- На мою думку, все було важливе і доречне і відмовлятися від чогось було б некоректно.

- Можливо, зменшити кількість часу на обговорення виконаного завдання кожною групою.
- Забагато часу для інтеграції у порівнянні з важливими елементами. Я б поділила чевер на два дні. забагато інформації на один день.
- Від завдань після вечері.
- Без коментарів.
- Я не помітила таких елементів. Тренінг був проведений на високому рівні, і все було збалансовано.
- Молодіжна політика потребує, напевне, цілого дня занять, тому, мабуть, від цього блоку можна було б відмовитись.
- Думаю, елементи склали гарну структуру та доповнювали один одного.
- Не знаю.

6. Оцініть за 5-бальною шкалою (де «1» - це «дуже погано», а «5» - «дуже добре») підготовчий етап, організацію та програму тренінгу по таких параметрах.

	Параметри	
а	Попереднє інформування	4,13
б	Програма тренінгу	4,78
в	Атмосфера між учасниками	4,78
г	Взаємодія з організаторами	4,56
д	Якість роздаткових матеріалів	4,50
е	Рівень тренерів	4,83
є	Рівень учасників	4,17
ж	Спільні заходи з волонтерами EVS	4,39
з	Організаційний рівень тренінгу	4,78
і	Умови проживання і харчування	4,95

7. Ваші додаткові коментарі та побажання організаторам

- Дякую.
- Дякую за роздаткові матеріали, бо можна буде переглянути, що забулося.
- Сподобалося гарне містечко й краєвиди.
- Успіхів **J**
- Дуже вдячна, бажаю успіхів.
- Робити ще більше цікавих тренінгів та залучати ще більше учасників з різних регіонів.
- Буду чекати на наступну зустріч.
- Дуже дякую за високий рівень підготовки та організації тренінгу! Бажаю нових творчих ідей, знайомств, партнерів, цікавого співробітництва. Спасибі!
- Бажаю організаторам втілення вжиття як можна більше проектів. Дякуємо вам.
- Вдячна за нову інформацію та приклад для наслідування (в образі тренерів). Маю бажання приїхати ще.
- Успіхів вам і терпіння. Все було супер.
- Раціональніше використовуємо ресурси!
- Приїжджайте до нас.
- Бажаю успіху в вашій діяльності. Хотілося б перейняти ваш великий досвід і співпрацювати у майбутньому. Взагалі, мені дуже сподобався тренінг.
- Дякуємо за все! Досвід отримала неоціненний. Після цього тренінгу хочеться рухатися вперед і є бажання, ідеї, ентузіазм.
- Дуже дякую тренерам за запрошення, бо цей досвід досить новий і корисний. Дякую за вислкий рівень проведення тренінгу.
- Успіхів та новий партнерів!!!

РЕЗУЛЬТАТИ – ПРОЕКТИ

Після тренінгу з управління молодіжними європейськими проектами, організації-учасники програми допрацювали власні проекти, а з початку 2009-го року розпочали їх реалізацію.

Проекти, які реалізуються в рамках програми «Чемпіони європейської освіти»:

Проект «**Пізнаймо Вінничину!**» громадської організації Вінницький регіональний центр інформації «Креатив» за участю ГО «Філософія серця», ВОУНБ ім. К.А. Тімірязєва, Вінницького обласного краєзнавчого музею та інших партнерів має на меті консолідацію молоді у збереженні культурної спадщини Вінниччини як європейської цінності. В проекті буде застосована методика самостійного пошуку молоддю інформації на тематику культурної спадщини.

Проект «**Дитинство і друга світова**» Сумської МГО «Центр європейський ініціатив» за участю Сумської спеціалізованої школи №1, ОУНБ ім. Крупської, краєзнавчого музею м. Суми, дизайн-студії «Крісп» та Обласного управління освіти і науки базується на розвитку методів усної історії та має на меті привернення уваги молоді Сумщини до невідомих сторінок життя дітей під час Другої світової війни.

Проект «**КІНОАльтернатива**» реалізується Громадським об'єднанням «Кременчуцький інформаційно-просвітницький центр «Європейський клуб» з залученням Європейського клубу КДПУ ім. Михайла Остроградського, та інших партнерів. Метою проекту є інтеграція молоді Кременчука навколо європейських цінностей через знайомство з кіномистецтвом. Основним елементом проекту виступають тематичні кінозустрічі, підготовлені групами молоді, а відтак і започаткування у місці регулярно діючого неформального молодіжного кіноклубу.

Конотопська молодіжна громадська організація «Нове життя» у співпраці з міською гімназією та Конотопською дитячою студією телебачення «Кон-такт» впроваджує проект «**Толерантність очима дітей**». В рамках проекту передбачається об'єднати молодь міста Конотопа та Конотопського району навколо теми толерантності шляхом створення аматорського п'ятихвилинного відеофільму або фотопрезентації.

Луганська обласна група медіації разом з рядом партнерів, серед яких управління освіти і науки та дитяча громадська організація «Лугарі» ініціювала проект підтримки шкільних друкованих видань «**Через шкільну газету до Європи!**», націлений на покращення висвітлення європейської тематики у шкільній пресі Луганська та області.

Жіноча благодійна організація «Наші візії» з Жидачева впроваджує ініціативу «**Молодь Жидачева спішить на допомогу!**», до якої залучається Центр творчості для дітей та молоді, гімназія, місцева преса та органи влади. Проект націлений на виховання у молоді міжвікової толерантності та спілкування з людьми похилого віку. У ході реалізації проекту сформується волонтерська група, яка на велосипедах буде відвідувати одиноких людей похилого віку та залучати їх до спільних заходів - «толерантного чаювання». Також у проекті заплановано провести перегляд фільмів європейських режисерів на дану тему та конкурс творів та виготовити відеоролик.

Благодійний фонд «**Центр громадських ініціатив**» з Перечина в рамках проекту «Будуємо спільно Європу», спільно з місцевою гімназією, Будинком дитячої та учнівської творчості та районним учнівським парламентом започатковує створення євроклубу та організації в рамках його діяльності активного проведення вільного часу молоддю Перечинщини.

«**Молодь обирає європейські цінності**» - це проект Дніпропетровської обласної громадської організації «Промінь», спрямований на привернення уваги молоді Дніпропетровської області до європейських цінностей, формування толерантного ставлення до людей інших рас, національностей, віросповідання, статі та віку та формування активної громадянської позиції у пропагуванні цих цінностей. Проект буде реалізований громадською організацією у співпраці з установами освіти та обласною телерадіокомпанією.

Бахчисарайський центр регіонального розвитку «Топ-Кая» У рамках проекту «**Міжкультурний діалог через розвиток шкільного медіа-простору**» створює кіноклуб та медіа-центр, які об'єднують молодь різних культур. Методика проекту ґрунтується на принципах неформальної освіти та передбачає передачу знань та навичок через неформальне спілкування між молоддю при перегляді кінофільмів, творчих майстерень та створення молодіжних медіа-проектів. До проекту залучені БУВК «Школа-гімназія», театр-студія «Рампа», телекомпанія «Багіра» та Центр юнацької творчості м.Сімферополя.

Програма «Чемпіони європейської освіти» реалізується ГО «Європейський діалог» в рамках проекту «Європейська освіта для неурядових ініціатив» за підтримки програми «Громадянські ініціативи у Східній Європі» Фонду імені Стефана Баторія.